

ทุกท่านคงทราบดีว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำสถิติบัญชีประชาชาติ และได้จัดทำตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาสหรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า QGDP (Quarterly Gross Domestic Product) ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ เผยแพร่ทุกๆ 3 เดือน ซึ่งผมคิดว่ามีหลายท่านที่อาจจะยังไม่เข้าใจวิธีการในการจัดทำสถิติดังกล่าว ผมจึงใคร่จะขอใช้คอลัมน์นี้นำเสนอวิธีการจัดทำ QGDP ให้ทราบพอสังเขป ดังนี้

“

...การจัดทำข้อมูล

บัญชีประชาชาติรายไตรมาส
ของไทยได้รับการรับรองว่า
ได้มาตรฐาน SDDS จาก IMF
ในปี 2542 พร้อมกับเกาหลีใต้
โดยเป็นสองประเทศแรก
ในภูมิภาคอาเซียนที่ได้รับ
การรับรอง...

”

QGDP ได้อย่างไร

ทำไมจึงต้องจัดทำ QGDP

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเปิดเสรีกับต่างประเทศมากขึ้น ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการเงิน ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และนำมาใช้ประกอบการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่เหมาะสม ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

ในปี 2540-2541 ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของเครื่องชี้หรือข้อมูลที่จะมาเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้ โดยข้อมูลนี้จะส่งสัญญาณแนวโน้มที่จะเกิดภาวะบางอย่างในอนาคตได้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจจะตกต่ำลงหรือดีขึ้นในสาขาและรายการสินค้าและบริการใด เป็นต้น และจากผลของการวิเคราะห์จะทำให้สามารถวางแผนกำหนดนโยบายและ

ดำเนินการเตรียมรับสถานการณ์ให้เหมาะสมได้ทัน่วงที โดยถ้าเป็นเหตุร้ายก็หาทางป้องกันมิให้เกิดหรือให้เสียหายน้อยที่สุด แต่ถ้าเป็นเหตุดีก็สนับสนุนเพื่อให้ความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงได้เร่งดำเนินการจัดทำสถิติบัญชีรายได้ประชาชาติรายไตรมาสให้ได้มาตรฐานข้อมูลระดับสูง (Special Data Dissemination Standard : SDDS) ของกองทุนการเงิน

ระหว่างประเทศ (IMF) ให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด ซึ่ง สศช. ได้สมัครเข้าร่วมโครงการไว้ตั้งแต่ปี 2539 โดยสมาชิกที่สมัครเข้าโครงการนี้ต้องจัดทำและสามารถเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจระยะสั้นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลบัญชีประชาชาติ รายไตรมาส การคลัง การเงิน ดัชนีราคา ดุลบัญชีเดินสะพัด และการจ้างงาน ภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนหลังไตรมาสอ้างอิง โดยข้อมูลเหล่านั้นต้องมีความน่าเชื่อถือ มีวิธีการคำนวณที่ถูกต้อง มีความโปร่งใส และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก

การคำนวณ QGDP ต้องใช้ข้อมูลระยะสั้น

ในการดำเนินงานดังกล่าว ในเบื้องต้น สศช. ได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานแล้วพบว่า ประเทศไทยสามารถจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติรายไตรมาสได้เพียง 2 ด้านเท่านั้น คือ ด้านการผลิต และด้านการใช้จ่าย ไม่สามารถจัดทำด้านรายได้ให้ครบเหมือนการจัดทำรายปี เนื่องจากข้อมูลไม่อำนวย ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณเป็นข้อมูลระยะสั้น ต้องการความรวดเร็วในการจัดเก็บและรายงาน เพื่อให้ทันใช้ในการคำนวณก่อนการเผยแพร่ผลการจัดทำตามกำหนดเวลา ซึ่งลักษณะการจัดเก็บข้อมูลของประเทศไทยในหลายรายการยังไม่พร้อม อีกทั้งตามหลักการแล้วการจัดทำตัวเลขเพียงด้านใดด้านหนึ่งในสามด้านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็สามารถบอกทิศทางการขยายตัวของเศรษฐกิจได้ ซึ่งจะเห็นได้จากหลายประเทศมิได้คำนวณบัญชีรายได้ประชาชาติรายไตรมาสครบทั้ง 3 ด้าน แต่แต่ละประเทศจะจัดทำเฉพาะด้านที่

“แต่ละประเทศจะจัดทำเฉพาะด้านที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถสะท้อนความเคลื่อนไหวและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจระยะสั้นที่ผ่านมาของประเทศได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถสะท้อนความเคลื่อนไหวและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจระยะสั้นที่ผ่านมาของประเทศได้ เช่น ญี่ปุ่น มีการจัดทำตัวเลข GDP รายไตรมาสเฉพาะด้านรายจ่ายเท่านั้น สหรัฐอเมริกาประมวลด้านรายได้และบางส่วนของด้านรายจ่าย สำหรับการประมวลผล QGDP ของประเทศไทยนั้น จะทำการประมวลผลทั้งมูลค่าในราคาประจำปี (current market price) และราคาคงที่ โดยมีปี 2531 เป็นปีฐาน (constant at 1988 price) เช่นเดียวกับบัญชีรายได้ประชาชาติรายปี

การจัดทำ QGDP ของไทยได้รับการรับรองจาก IMF

ท่านผู้อ่านครับ สศช. ได้เริ่มประกาศตัวเลขข้อมูล GDP รายไตรมาสครั้งแรกตั้งแต่เมื่อไตรมาสที่ 1/2542 โดยจัดทำข้อมูลย้อนหลังถึงปี 2536 ให้ด้วยเป็นการเผยแพร่ตัวเลขได้ประมาณ 10 อาทิตย์หลังไตรมาสอ้างอิง ซึ่งยังไม่เกิน 3 เดือนตามที่มาตรฐานกำหนดไว้ นอกจากนี้ได้ทำการกำหนดปฏิทินวันเผยแพร่ไว้ที่ทุกวันจันทร์ที่ 3 ของเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคมของทุกปี ตามลำดับ โดยมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ใน 3 รูปแบบ คือ จัดการแถลงข่าวโดยสำนักงาน เอกสาร และเว็บไซต์ (www.nesdb.go.th) และผมใคร่ขอเรียนว่าการจัดทำข้อมูลบัญชีประชาชาติรายไตรมาสของไทยได้รับการรับรองว่าได้มาตรฐาน SDDS จาก IMF ในปี 2542 พร้อมกับเกาหลีใต้ โดยเป็นสองประเทศแรกในภูมิภาคอาเซียนที่ได้รับการรับรอง

วิธีการประมวลผล QGDP

สำหรับวิธีการประมวลผล QGDP ของไทยนั้น มี 2 วิธี คือ การคำนวณทางตรงและการคำนวณทางอ้อม

วิธีการคำนวณทางตรง เป็น การประมวลผลโดยใช้ข้อมูลเดียวกับการคำนวณที่เป็นรายปี เพียงแต่มีความถี่เป็นรายไตรมาส และเมื่อรวมผลการคำนวณครบทั้งสี่ไตรมาสแล้ว มีมูลค่าเท่ากับหรือใกล้เคียงกับการคำนวณรายปีในภายหลัง วิธีนี้จะให้ค่ารายปีและรายไตรมาสที่สอดคล้องกัน โดยใช้กับข้อมูลที่มีการเก็บสถิติอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น รายการการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้ข้อมูลจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมของธนาคารแห่งประเทศไทย การผลิตสินค้าและบริการของรัฐวิสาหกิจและการผลิตบริการของภาครัฐ รายจ่ายของรัฐบาล การส่งออกและนำเข้า และการใช้จ่ายของครัวเรือนบางรายการ อาทิ รายการซื้อรถยนต์ ยานพาหนะ และเครื่องใช้ เป็นต้น

วิธีการคำนวณทางอ้อม เป็นการคำนวณโดยอาศัยข้อมูลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาเป็นเครื่องชี้ โดยค่าของไตรมาสปัจจุบันจะได้รับการปรับค่าฐานของไตรมาสเดียวกันในปีที่แล้วให้ขึ้นหรือลงตามเครื่องชี้ขึ้น ๆ วิธีนี้ถือเป็นวิธีมาตรฐานและมีการใช้กันมากที่สุด โดยจะใช้กับข้อมูลที่ไม่มีการเก็บสถิติที่เป็นระบบแน่นอนและสม่ำเสมอ และไม่สามารถเก็บข้อมูลจากภาคสนามได้โดย

ตรงครบทุกไตรมาส ความถูกต้องของแต่ละรายการจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างเครื่องชี้กับรายการในบัญชีประชาชาติว่าใกล้ชิดกันมากเพียงใด

การนำเสนอข้อมูลและปรับปรุงค่า

เมื่อการประมวลผลสถิติผลิตภัณฑ์ในประเทศรายไตรมาสเสร็จเรียบร้อยแล้ว สศช. ก็จะนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะ เป็นการแสดงผลผลิตภัณฑ์ในประเทศของไตรมาสอ้างอิงหรือไตรมาสที่แล้ว โดยค่าที่นำเสนอครั้งแรกนี้จะมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการชี้ภาวะของเศรษฐกิจจริงระดับมหภาคที่ทันสมัยที่สุด ซึ่งจะเป็นที่สนใจของผู้ใช้ในการที่จะประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นค่าที่นำเสนอครั้งแรกนี้มุ่งเน้นที่ความรวดเร็วและสามารถชี้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจได้ หลังจากประกาศตัวเลขไปแล้ว ในไตรมาสถัดมาก็จะมีการปรับปรุงค่าในไตรมาสย้อนหลังจากไตรมาสอ้างอิงเพื่อให้มีความถูกต้องมากขึ้น การปรับปรุงครั้งแรกนี้เป็นการปรับแก้ตามการปรับปรุงข้อมูลของแหล่งข้อมูลให้ถูกต้องและทันสมัย รวมทั้งการปรับแก้อื่นเนื่องมาจากการได้รับข้อมูลครบถ้วนมากขึ้น การปรับแก้ดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเรื่องปกติ

ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีและถูกต้องสำหรับใช้เป็นค่าฐาน (benchmark) ในการประมาณค่าของไตรมาสต่อไปหลังจากนั้นจะมีการปรับปรุงค่ารายไตรมาสครั้งที่ 2 เพื่อให้ผลรวมของสี่ไตรมาสเท่ากับค่ารายปีที่คำนวณขึ้นในภายหลัง ซึ่งได้จากข้อมูลที่มีความถูกต้องมากกว่าและใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

ความถูกต้องของตัวเลข

ผมจึงใคร่ขอเรียนว่า การจัดทำตัวเลข QGDP ของ สศช. ด้วยวิธีการต่าง ๆ ข้างต้น เป็นการจัดทำตามหลักมาตรฐานสากล สามารถตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องตามหลักวิชาการได้ทุกประการ อย่างไรก็ตาม สถิตินี้ยังคงมีส่วนที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีกหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณที่ยังมีความล่าช้าอยู่มากในหลายรายการ ซึ่ง สศช. ได้มีการประสานงานและสนับสนุนให้แหล่งผลิตข้อมูลที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบการจัดเก็บและรายงานให้ได้มาตรฐานสูงขึ้นมาโดยตลอด เพราะข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญยิ่งต่อความถูกต้องของ QGDP ที่คำนวณได้ ดังนั้นจึงควรให้มีการร่วมมือกันพัฒนาการจัดทำข้อมูลให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้ตัวเลข QGDP มีความถูกต้องแม่นยำขึ้น

“ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อเท็จจริงวิธีการจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาสที่ได้กล่าวมาแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านบ้างไม่มากนักน้อย ซึ่ง สศช. ก็จะดำเนินการจัดทำ QGDP ต่อไป โดยถือว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่ง เพื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่เหมาะสมของประเทศต่อไป”
